Untitled Document

Angie Kleijn

Een van die vreemdste maniere om heen te gaan is seker die dood wat generaal Hendrik Schoeman in

Dit nadat hy die kanondop langer as ‘n jaar al as asbak gebruik het. Hendrik het die bom met ‘n ba

Die ontploffing het gekom knap ná hy die doodsvonnis vrygespring het. Hendrik is in die oorlog ge

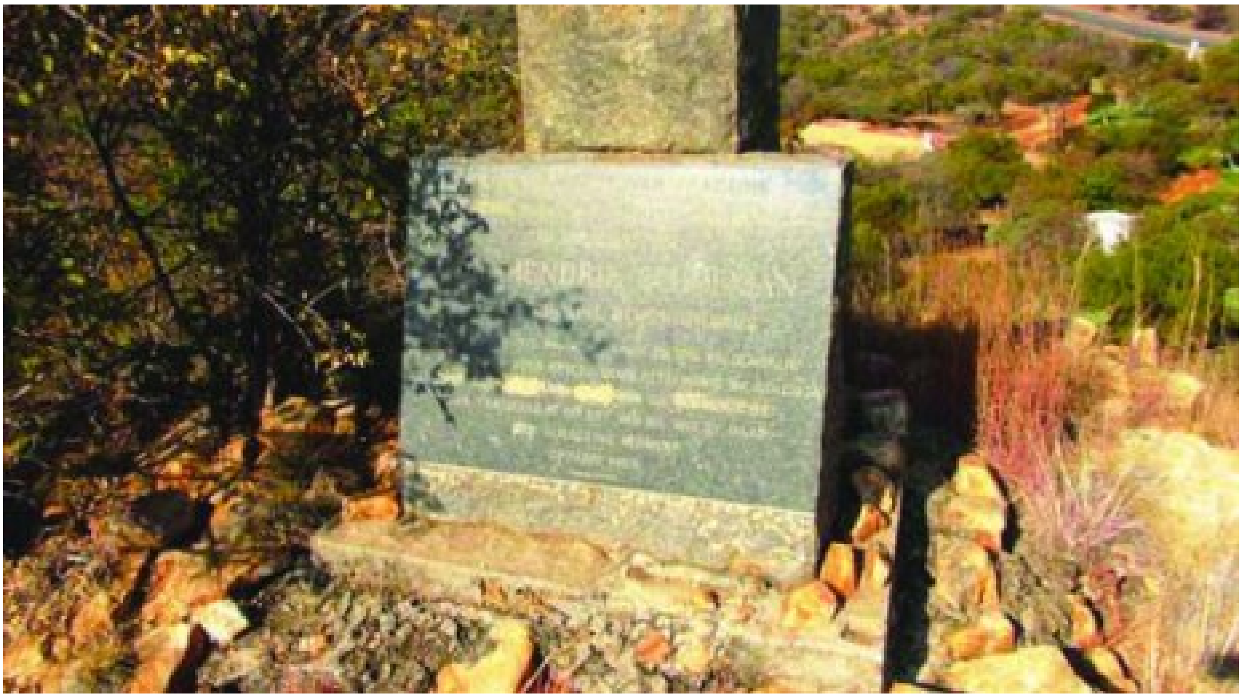

Die bewoording by die gedenkteken op Kruiskoppie lees: “Wreed is die lot van die siener en die vred
Opgerig 1955.”

Diegene wat Hendrik ‘n hensopper genoem het, meen dat die ontploffing langs sy gemakstoel die

Vandag nog stry mense oor dié generaal. Was hy ‘n lafaard of ‘n versoener? ‘n Verraaier of ‘n vers

“Hierdie simbool van tragedie en triomf, van oorwinning in neerlaag is opgerig vir Generaal Hendrik Sch

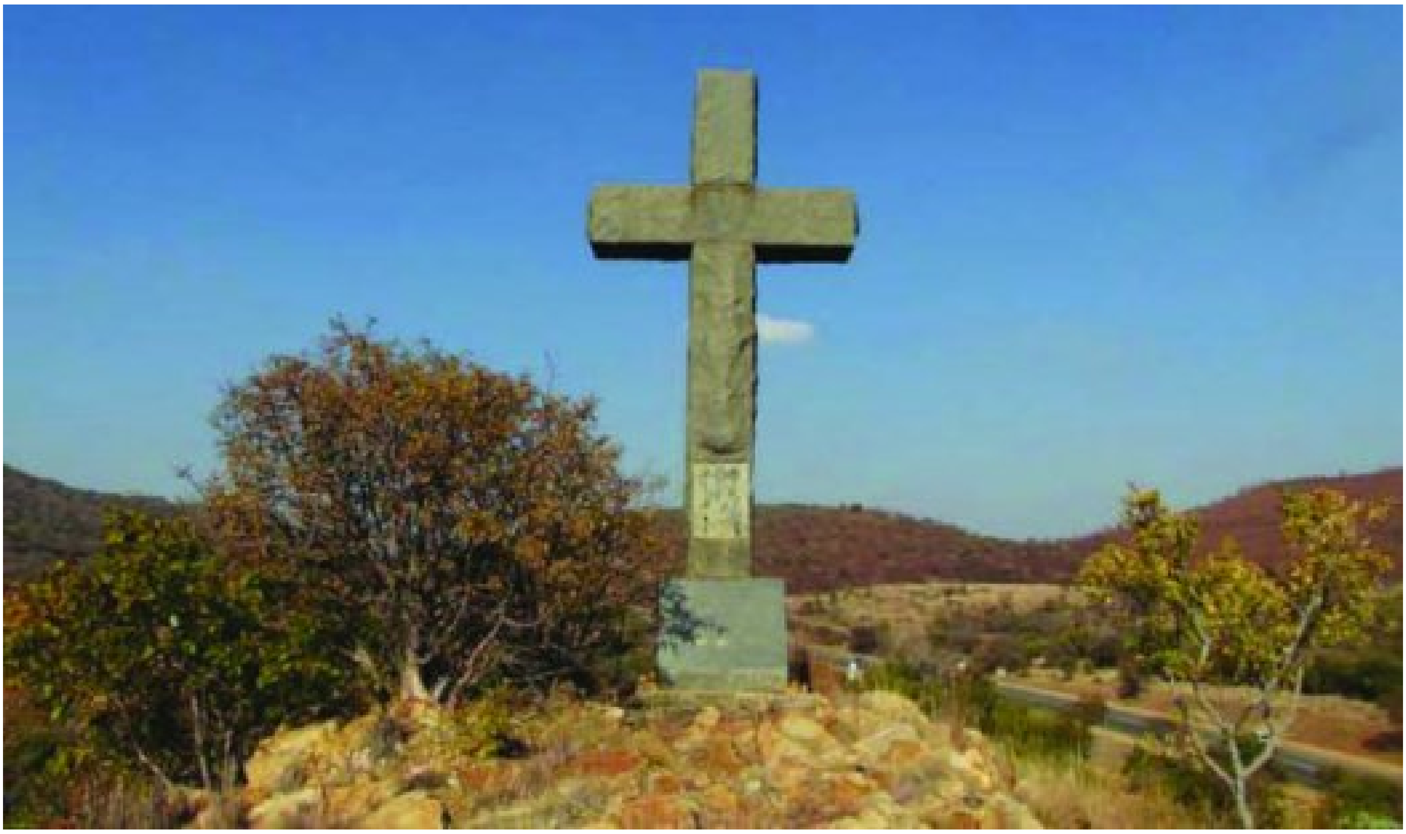

In 1955 is ‘n kruismonument naby Hartbeespoortdam ter herdenking aan Hendrik Schoeman opgerig

Gebore

Hendrik Jacobus (Hekkie) Schoeman is op 11 Julie 1840 in Pietermaritzburg gebore. Hy was die

Hendrik se pa, Stephanus Schoeman, het later die tweede president van die Zuid-Afrikaanse Rep

Hendrik se pa, kommandant-generaal Stephanus Schoeman, was ZAR staatspresident van 6 Desember 1860 tot 17 April 1862
Foto: Geni

As trekleier het Stephanus sy eie vlag gehad, die vlag van St Andries, wat hy later in opposisie te

Met die Slag van Bloedrivier het hy hom by Andries Pretorius se groep geskaar en een van die dri

Generaal Hendrik Johannes Schoeman was bekend as vredemaker eerder as veggeneraal
Foto: oocities.org

Sy seun Hendrik was ‘n fyn besnede, skraal man. Hy is twee keer getroud – altwee kere met ‘n vr

Sy tweede vrou, Sophia Catharina Kok, het hom met bykans 40 jaar oorleef en is op 22 Novembe

Hendrik het op 37-jarige ouderdom ’n prominente politieke rol op volksvergaderings begin speel. N

In 1885 was hy volksraadslid vir Lichtenburg en lid van die uitvoerende raad, maar hy moes ná sle

GENERAAL
HENDRIK SCHOEMAN—
WAS HY 'N VERRAAIER?

DEUR
JOHAN SCHOEMAN

MET 22 PORTRETTE

Johan Schoeman se boek oor sy pa: 'Generaal Hendrik Schoeman – Was hy 'n verraaier?'

Oorlog

Toe die Engelse Oorlog in 1899 uitbreek, was Hendrik al 60 jaar oud. Hy is as bevelvoerder van d

Hendrik was teensinnig en het glo begin om generaals Lemmer en De la Rey te ondermyn. Hy is t

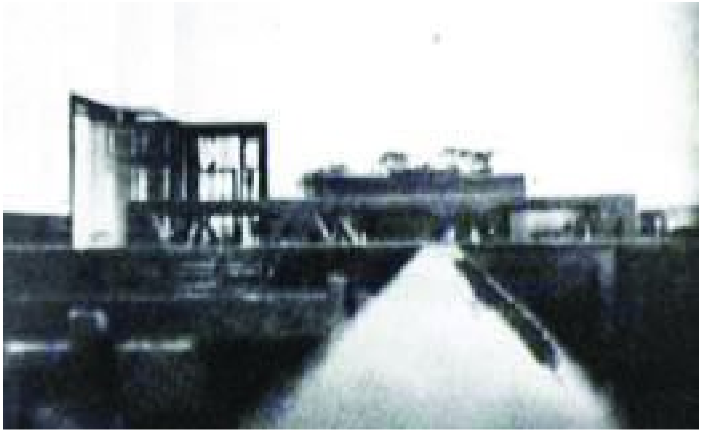

Die hof waar Hendrik Schoeman moes teregstaan
Bron: Generaal Hendrik Schoeman – Was hy 'n verraaier?'

Drie maande later het die Britte Pretoria ingeneem. Hendrik het sy wapen op 5 Junie voor die Brit

Hendrik is net daar deur kommandant PF Coetsee gearresteer omdat hy geweier het om as gewor

Die Schoeman-huis op Meerhof in 2003. Die huis is in 2005 gesloop
Foto: harties.net

Die Britte het Barberton ingeneem; die Boeremagte het die aftog geblaas en het Hendrik net daar

Hendrik het glo daardie Oktober saam met kaptein WP Anderson van die Suid-Afrikaanse Polisie

Hendrik is daarom weer gearresteer en is in Pietersburg in die tronk gegooi. Ná maande is hy op

Voor die vonnis uitgevoer kon word, het die Britte onder leiding van generaal HCO Plumer Pieters

Hendrik Schoeman
Foto: pinterest

Ná oorlog

Ná die ontploffing het Hendrik se weduwee en kinders terug gekeer na die plaas, Schoemansrus

Hy het in 1868 in die omgewing van die Krokodilrivier gaan boer en het knap daarna sy idee van ‘r

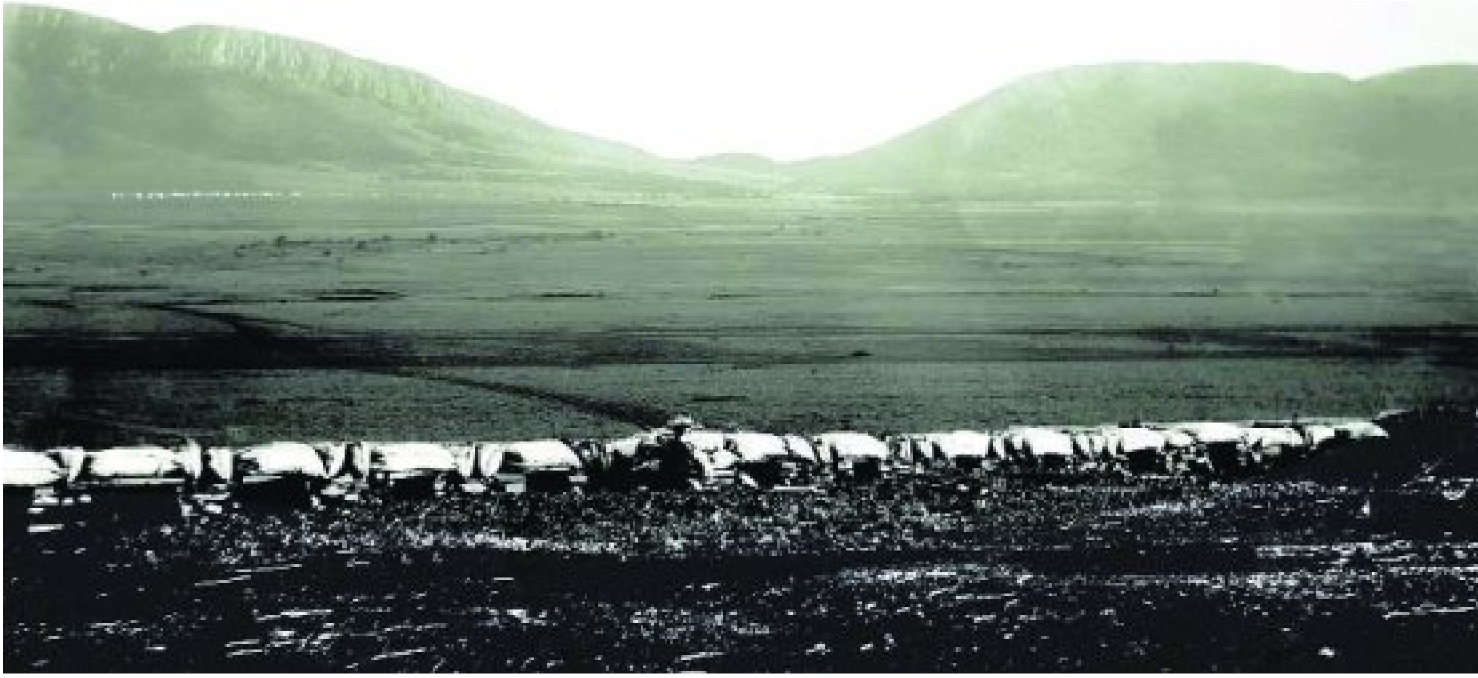

Die Britse magte voor Silkaatsnek. Die Slag van Silkaatsnek was vyf weke ná die Britte Pretoria ingen
Foto: Kormorant

Met Hendrik se dood moes die plaas op ‘n bankrotskapveiling verkoop word. Johan was toe 17 jaa

Johan se plan was om die plaas te verdeel en vir elkeen van die kinders ‘n deel te gee, terwyl hy s

Hy het fluks geboer en begin om die lening terug te betaal, maar die grond is deur die regering ont

Hendrik se tweede vrou, Sophia Catharina, ‘n nooi Kok
Foto: Geni

Dorp

Johan het in 1921 op die oorblywende grond op Meerhof boorde en lande aangelê en vir hom ‘n

Die dam is in 1924 voltooi en Johan het ook aangegaan om die dorpe Meerhof en Kosmos uit te lê

Johan Schoeman, seun van generaal Hendrik Schoeman, en sy kindervriend Monene na wie hy
Foto: Kormorant

Oor naweke het hy treine gehuur om toeriste na die dam te vervoer. Die stasie was toentertyd 'Sc

Rondom 1935 is die pad oor Saartjiesnek gebou en mense het met hulle motors en eie bote na di

Sophia Catharina Riekert, ‘n nooi Schoeman, dogter van Hendrik Schoeman en sy tweede vrou
Foto: Geni

In 1950 het Johan ‘n boek, ‘Generaal Hendrik Schoeman – was hy ’n verraaier?’ uitgegee waarin h

Johan is op 25 Januarie 1967 oorlede. Hy en sy vrou Agnes, ‘n vriendin van die gesin, Annie Lotte

Johan Schoeman se kafee, waar toeriste by Hartbeespoortdam verversings geniet het. Die gebou is v
Foto: Kormorant